

JELEŃ
GÓRA

Herold grodzki

NR.10

KWARTALNIK

25 VIII 1999

- W numerze :**
- ~ **OD REDAKCJI**
 - ~ **RELACJA Z OWRP „PODLASIE '99”**
 - ~ **OWRP „WARKA 2000”**
 - ~ **WYPRAWA NA GRODZIEC**
 - ~ **„NIE TYLKO W NIEDZIELE NIE MA NAS W DOMU”**

OD REDAKCJI

Redakcja (czyli praktycznie zarząd) postanowiła zmienić nazwę pisma na mniej kojarzącą się z wydawnictwem rządowym czy gazetką zakładową. A skoro nasze koło ma w nazwie "Grodzkie", to może mieć swojego "herolda". Z drugiej strony chcieliśmy być nieco oryginalni wśród wielu "Trampów", "Włóczykijów itp. Czekamy na uwagi dotyczące pisma i liczymy, że członkowie jak i sympatycy koła włączą się do redagowania następnych numerów "Herolda grodzkiego".

OWRP „PODLASIE '99”

W dniach 3 – 18 lipca 1999 roku odbył się XL OGÓLNOPOLSKI WYSOKOKWALIFIKOWANY RAJD PIESZY „PODLASIE '99”, w którym na trasie nr 1 uczestniczyli członkowie naszego koła (także i ja). Przez niemal cały czas rajdu pogoda nam dopisywała, może nawet za bardzo – upały dochodziły do 40°C w słońcu. Trasy interesujące, w większości prowadziły przez tereny leśne (jednak zupełnie inne niż u nas) i bagienne, ale także przez wsie z drewnianymi domami krytymi strzechą i mnóstwem bocianich gniazd. Najciekawsze punkty na trasie rajdu, przynajmniej według mnie, to Biebrzański Park Narodowy z 3,5-kilometrowym przejściem przez

prawdziwe bagno, które chyba wszyscy będą pamiętać(!), potężny system fortyfikacji twierdzy Osowiec, Tykocin z cennymi judaikami nazywany „perłą baroku”, Arboretum im. Powstańców 1863 w Kopnej Górze prezentujące zbiorowiska roślinne typowe dla Puszczy Knyszyńskiej, Meczety i cmentarz tatarski w Kruszynianach oraz wspaniały zespół klasztorny Bazylianów z XVI-wieczną cerkwią p.w. Zwiastowania NMP w Supraślu. Poza planem zwiedziliśmy zabytkowe centrum Białegostoku. Pamiętajmy jednak, że ten rajd to również niepowtarzalna atmosfera – coroczne spotkania uczestników, rozmowy z ciekawymi ludźmi, piosenki przy ognisku, biesiady przy piwie (bezalkoholowym), a w przypadku Podlasia życzliwość i gościnność mieszkańców. Szczególne podziękowania w imieniu naszej grupy chciałbym skierować do kol. Antoniego Litwina z Olszyny, który jak co roku jest inicjatorem wyjazdu, a na trasie naszym „sternikiem” i nie wyobrażam sobie rajdu bez Niego. Z Supraśla przywieźliśmy projekt przyszłorocznego OWRP.

Meczeta w Kruszynianach

(AJK)

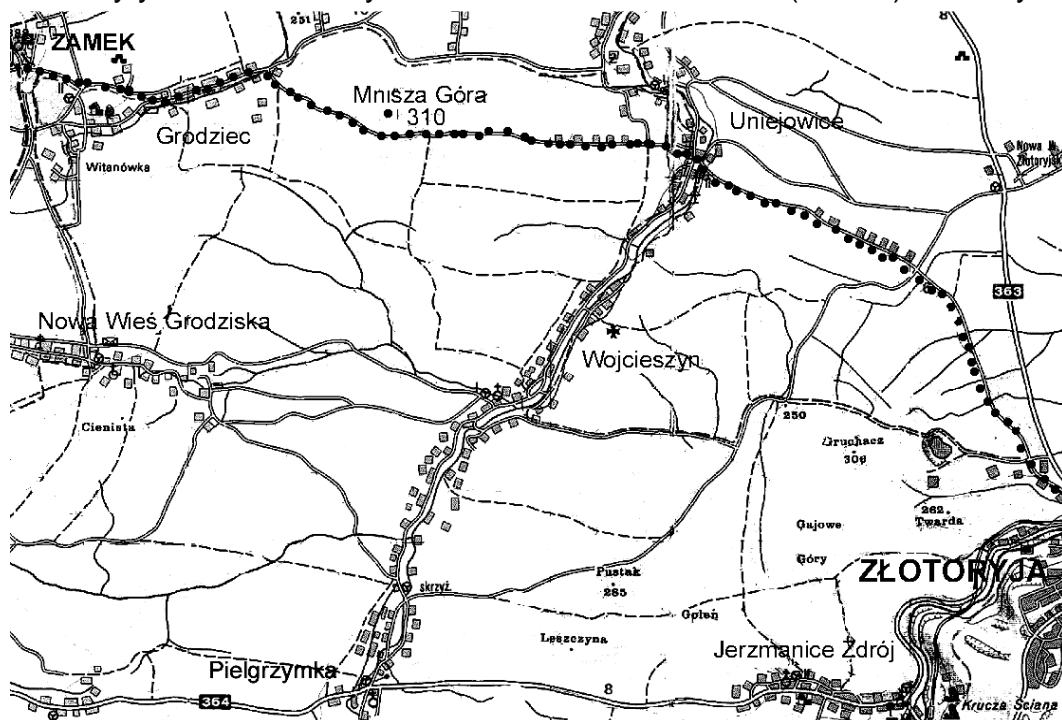
OWRP „WARKA 2000”.

Komisja Turystyki Pieszej i Górskiej Zarządu Oddziału Miejskiego PTTK im. księdza Jana Wiśniewskiego w Radomiu zaprasza w dniach 1 – 16 lipca w ostatnim roku drugiego tysiąclecia na trasy (według poniższych projektów) XLI OGÓLNOPOLSKIEGO WYSOKOKWALIFIKOWANEGO RAJDU PIESZEGO „WARKA 2000”:

1. **TRASA NADWIŚLAŃSKA** (14-dniowa, kierownik – Dariusz Zając + Klub InO „SKRÓTY”) - SKARŻYSKO KAMIENNA – Rejów – Wykus – WĄCHOCK – Maziarze - Jasieniec Iłżecki – IŁŻA – Stara Iłża – Chwałowice – Pasztowa Wola – Grabowiec – SIENNO – Gozdawy – Jawór Solecki – Leszczyny – Grabowiec – LIPSKO – Sadkowiec – rez. „Sadkowiec” – SOLEC nad Wisłą – CHOTOCZA – Lucimia – JANOWIEC nad Wisłą - wypad do Kazimierza nad Wisłą (dzień wolny) – CZARNOLAS – Garbatka Letnisko – PIONKI – Augustów – KOZIENICE – Chodków – GŁOWACZÓW – Studzianki Pancerne – MAGNUSZEW – Mniszew – Zakrzew – WARKA.
2. **TRASA ŚWIĘTOKRZYSKO-NADPILICKA** (14-dniowa, kierownik – Henryk NESKA + „CEZARKI”) – BLIŻYN – Skarbkowa Góra – Szydłowiec – CHLEWISKA – Skłobska Góra – Huta – Góra Altana – BORKI – rez. „Skałki Piekło Niekłańskie” – Niekań – HUCISKO BORKOWSKIE – Ruski Bród – rez. „Puszcza u źródeł Radomki” – GIELNIÓW – Bieliny Opoczyńskie – Drzewica – Radzice – POŚWIĘTNE – Anielin – Mysłakowice – Łęgonice Małe – NOWE MIASTO nad Pilicą – Gostomina – Michałowice – ŚWIDNO – wypad do Przybyszewa (dzień wolny) – Mogielnica – BŁĘDÓW – Łęczeszycy – LEWICZYN – Belsk Duży – Mała Wieś – GRÓJEC – Lesznówola – DRWALEW – Chynów – KONARY – Nowa Pilica – Stara Warka – WARKA.
3. **TRASA CENTRALNA** (10-dniowa, kierownik – Kazimierz SZYMAŃSKI + klub „Atlas”) – PRZY-SUCHA – rez. „Puszcza u źródeł Radomki” – RUSKI BRÓD – Hucisko Borkowskie – Skłoby – CHLEWISKA – Rzuców – Borkowice – SKRZYNNO – Żuków – Wieniawa – Koryciska – Łaziska – OROŃSKO – Kowala Stępcocina – Rożki – RADOM – Firlej – SICZKI – Stoki – rez. „Zagożdżon” – PIONKI – Augustów – BRZOZA – Głowaczów – Studzianki Pancerne – ŁĘKAWICA – Cyhrowa Wola – Kępa Rozniszewska – Zakrzew – WARKA.
4. **TRASA PAŁACOWO-DWORSKA** (7-dniowa, kierownik Grzegorz ŁUKOMSKI) – TOMASZÓW MAZOWIECKI – Spała – Inowłódz – ANIELIN – Poświętne – Grabiny – Ossa – ODRZYWÓŁ – Waliska – Nowe Miasto nad Pilicą – GOSTOMIA – rez. „Tomczyce” – Tomczyce – rez. „Sokół” – Kostrzyń – Bukówno – RADZANÓW – Stara Błotnica – Stawiszyn – SUCHA – Białobrzegi – Brzeżce – rez. „Olszyny” – BOZE – Stanisławów – Grabów nad Pilicą – WARKA

WYPRAWA NA GRODZIEC.

Korzystając z doświadczeń zdobytych w trakcie wycieczki na Zamek Grodziec (3.VI.br) chciałbym pomóc wszystkim tym, którzy chcieliby zobaczyć znane lecz rzadko odwiedzane ruiny oraz doskonałą panoramę rozciągającą się z zamkowych wież. Oto jeden z wariantów dotarcia do Grodzca. Wyjazd PKS-em pospiesznym o godz. 7:00 do Złotorii (kurs do Zielonej Góry), bilet 7,00zł. Na miejscu z dworca PKS idziemy za znakami żółtymi - **UWAGA NA ZMIANY!** - w kierunku Uniejowic, 6 km niestety asfaltową szosą. Poprzednio na mapie „Góry i Pogórze

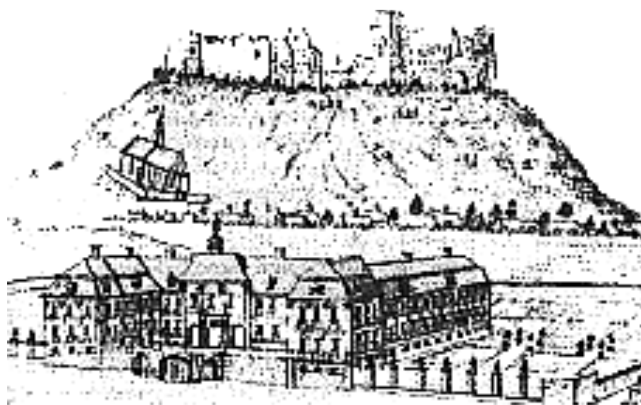
Na mapce „wykropkowano” nowy przebieg szlaku żółtego

Kaczawskie” 1:60 000 szlak żółty prowadził przez Wojcieszyn. Już w Uniejowicach tuż przed mostem na rzece Skora drogą w lewo można podejść do nowopowstałego Muzeum Wojska Polskiego i Armii Radzieckiej. Za mostem w prawo i po chwili (przed sklepem) w lewo asfaltem, który po ok. 500 m skręca w prawo – my prosto wzdłuż kolonii domków drogą szutrową. Dalej leśnymi duktami – ZNOWU ZMIANY ! - mając po prawej stronie kulminację Mniszej Góry do wsi Grodziec, przez którą idziemy w kierunku doskonale widocznego stożka z ruinami. Odpłatność za wstęp i możliwość wejścia do niemal wszystkich zakamarków zamku 5 zł „do ręki”. W tym wariantcie trasa ze Złotoryi na Grodziec liczy ok. 14 km czyli jest dość czasu aby zwiedzić zamek oraz znajdujący się we wsi pałac z parkiem i zdążyć na PKS 15:50 do Złotoryi (2.40 zł). Tu zaraz autobus „zwykły” do Jeleniej Góry (4,80 zł), ale można wracać późniejszymi pociągami (18:05, 20:45) po zwiedzeniu miasta.

W innym wariantcie można ze Złotoryi dojechać do przystanku Czaple PKS-em o godz. 8.55 (kier. Świeradów). Stąd zielonym, słabo oznakowanym szlakiem przez wsie Czaple i Nową Wieś Grodzką na Grodziec 8 km. UWAGA - w lesie za Czaplami, przy wjeździe do kamieniołomu po lewej stronie, szlak odchodzi od drogi stromą ścieżką prosto do góry ! Dalej po zwiedzeniu zamku można wykorzystać poprzedni wariant oczywiście w odwrotną stronę.

Zamek Grodziec

Na niewielkim bazaltowym wzniesieniu (389 m n.p.m. - 124 m wysokości względnej) istniał już we wczesnym średniowieczu gród obronny Bobrzan. Po przyłączeniu Śląska do państwa pierwszych Piastów około roku 990 został on podniesiony do rangi kasztelani. Najstarsza wzmianka o kasztelani pochodzi z bulli papieża Hadriana IV z 1155 roku. Druga zachowana wzmianka o zamku pochodzi z 1175 roku i informuje iż książę Bolesław I Wysoki podejmował tu swojego stryja Mieszka Starego. W 1288 roku książę Henryk Pobożny wraz ze swoją żoną Anną podejmowali na zamku króla czeskiego Przemysła Ottokara I. W drugiej połowie XIII wieku opanowali warownię zbójnicy, którzy wkrótce zostali pokonani przez mieszczan Bolesławca i Złotoryi. W niezwykle sposób wszedł w posiadanie zamku książę głogowski Henryk III. Uwięził on w 1294 roku na zamku księcia legnickiego Henryka V Grubego, który w zastaw za swoje życie oddał mu Grodziec. Następnym właścicielem zamku był książę świdnicko-jaworski Bolko I, on to w latach 1296-1301 dokonał rozbudowy zamku. Z dokumentu pochodzącego z roku 1473 wynika iż była to kamienna budowla z wieżą. W 1320 roku zamek został kupiony od księcia legnickiego Bolesława III Szczodrego przez rycerza Swolo Busewoya (Bożywoja). W rękach tego rodu zamek pozostaje do 1473 roku. Rodzina ta zajmowała się głównie rozbojem. W 1430 zamek został zdobyty przez wojska husyckie. Od rodziny Bożywojów warownię odkupił książę legnicki Fryderyk I. Wkrótce przystępuje on do rozbudowy warowni. Powstała wówczas budowla na planie wydłużonego sześcioboku, z dużą wieżą bramową i basztami w narożach. Prace zostały przerwane po śmierci księcia w 1488 roku. Rozbudowa została kontynuowana po przejściu władzy przez jego syna Fryderyka II. Prace trwały w latach 1522-24 pod kierunkiem

Grodziec w połowie XVIII w.

Zamek Grodziec

architekta Wendela Raskopfa. Zamek został przystosowany do obrony przy pomocy broni palnej poprzez postawienie od wschodu i zachodu dwóch bastii. W części zachodniej zamku wybudowano renesansowe budynki. Pod koniec XVI wieku zamek był własnością księcia brzeskiego Fryderyka IV, który wdzierzał warownię Leonardowi Skopowi za 10000 talarów. Wówczas to zainteresował się zamkiem jego starszy brat książę Henryk XI, który został pozbawiony księstwa na rzecz młodszego brata. Zajął on zamek siłą i uczynił z niego bazę do rozbojniczych wypadów, odsyłając obrabowanych kupców do swego brata. Henryk XI opuścił zamek w 1578 roku, przekazując opiekę nad nim Zedlitzowi. Ten jednak wkrótce przekazał zamek cesarskiemu namiestnikowi.

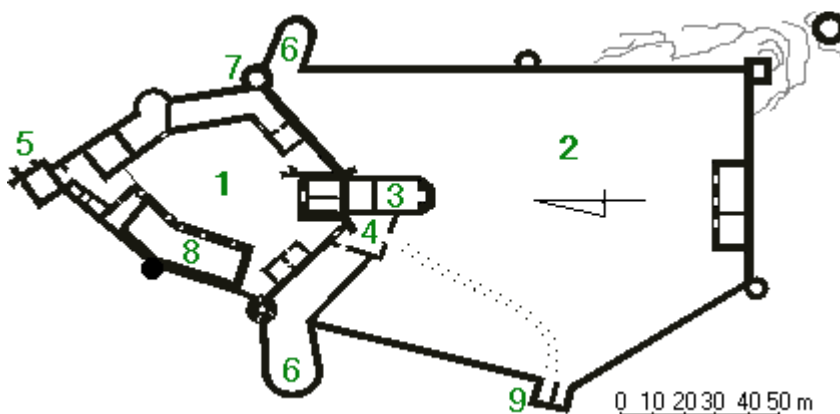
W czasie wojny trzydziestoletniej na zamku stacjonowały wojska cesarskie i miał tu swoją siedzibę wódz wojsk cesarskich Albrecht Wallenstein. Podczas zdobywania go przez wojska protestanckie został on prawie całkowicie zniszczony. Ocalał jedynie częściowo budynek mieszkalny. W roku 1675 odbudowę rozpoczął książę brzeski Jerzy IV Wilhelm, lecz jego przedwczesna śmierć w tym samym roku przerwała prace. W roku 1708 zamek wraz z dobrami przeszedł w prywatne ręce, lecz właściciele nie interesowali się nim i zaczął on popadać w coraz większą ruinę. W roku 1899 roku Grodziec zakupił von Dirksen, który zafascynowany romantycznymi

ruinami postanowił je odbudować. Pracami budowlanymi kierował architekt Bodo Ehardt. Z powodu braku rysunków przedstawiających widok zamku sprzed zniszczenia, nie było możliwe odtworzenie rzeczywistego jego wyglądu. Odbudowa trwała w latach 1906-08, wykorzystano w jej trakcie oryginalne elementy pozostałe po zniszczonej budowli. Zrekonstruowano mury obronne z

północno-wschodnią wieżę, wieżę bramną i główny budynek mieszkalny. Właściciel przeznaczył obiekt na cele turystyczne. Zamek ponownie popadł w ruinę w 1945 roku, kiedy to zniszczył go pożar. Przez pierwsze powojenne lata kilkakrotnie zmieniali się jego właściciele, dopiero kiedy stał się w 1995 roku własnością prywatną przeprowadzono na nim prace konserwatorskie.

Plan zamku

- 1 Zamek gotycki
- 2 Podzamecze
- 3 Wieża bramowa
- 4 Brama
- 5 Wieża narożna
- 6 Basteje
- 7 Baszta cylindryczna
- 8 Budynek mieszkalny
- 9 Brama

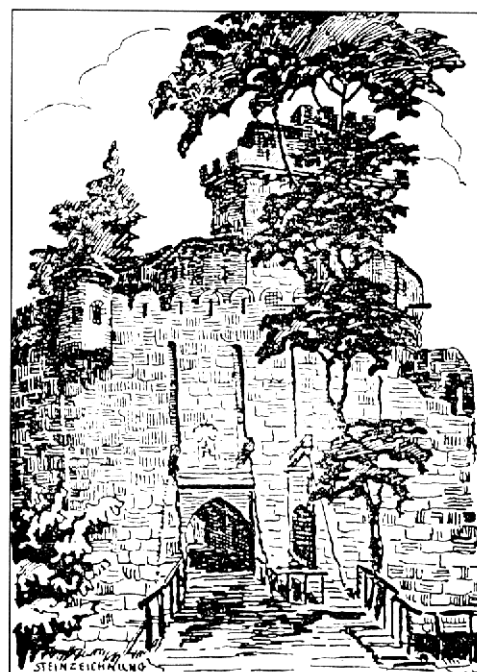

Na zboczu Grodzka wznosi się kościół, pierwotnie gotycki pod wezwaniem św. Jerzego (obecnie p.w. Narodzenia NMPanny) wybudowany w XIII wieku. W czasie wojny trzydziestoletniej został doszczętnie zniszczony. Obecny kościół został zbudowany w latach 1684-1688, później wielokrotnie przebudowywany, a jego obecny wygląd pochodzi z roku 1826. We wnętrzu zachowały się fragmenty renesansowych witraży z XVI i XVII wieku, przywiezionych ze Szwajcarii (przeniesione do Muzeum Narodowego we Wrocławiu), herb Piastów legnicko-brzeskich z 1578, kropielnica barokowa oraz całopostaciowy nagrobek chłopca z 1689 roku.

W stóp góry zamkowej w malowniczym parku (25 ha) wśród starych okazów drzew stoi wspaniały pałac wybudowany w latach 1718 - 1727, jeden z ciekawszych przykładów budownictwa późnobarokowego na Dolnym Śląsku. Jest to prawdopodobnie dzieło znanego architekta J.B. Peitnera. Pałac założony jest na planie prostokątnej podkowy otwartej na park. Wnętrza zostały wyposażone w epoce klasycyzmu, posiadają piękne dekoracje stiukowe, a owalna sala na pierwszym piętrze wspaniały fresk na płafonie sufitu, przedstawiający bogów olimpijskich. Obecnie pałac znajduje się w rękach prywatnych, a w 1997 roku częściowo spłonął. W parku spotkać można wiele ciekawych drzew, m. in. pomnikowe platany, lipy i dęby a także robinie, cypryśniki i klony srebrzyste. Nieczynne wyrobisko przekształcone zostało na romantyczne ruiny z grotą.

Bibliografia:

1. Borkowski M. - strona internetowa : <http://www.heapmail.com.pl/zamki/>
2. Czerwiński J. Mazurski K. "Sudety Zachodnie"
3. Garbaczewski Z. "Szlakiem zamków piastowskich w Sudetach"
4. "Grodzkie Zamczysko" - ulotka z serii "Chrońmy zabytki"
5. Lamparska J. "Tajemnice Zamki Podziemia"

Zamek Grodzkie

"NIE TYLKO W NIEDZIELĘ NIE MA NAS W DOMU"

W sobotę 14 sierpnia 1999 roku zwolennicy aktywnego wypoczynku zyskali kolejną możliwość zorganizowanego wyjścia na wycieczkę. W dniu tym Przewodnik Górski PTTK Kol. Włodzimierz Bayer, gospodarz Chatki AKT na Hutniczym Grzbiecie, zainaugurował cykl wycieczek pn. "Nie tylko w niedzielę nie ma nas w domu". W zapowiedziach kol. Bayer deklaruje dwie sobotnie wycieczki w miesiącu. Cieszymy się z nowej inicjatywy i życzymy dużej frekwencji .

REDAGUJE KOŁO PTTK NR.4 „GRODZKIE” JELENIA GÓRA UL.1-GO MAJA 88 (SIEDZIBA Z.O.PTTK)
ZESPÓŁ REDAKCYJNY : H.CICHA , A.KOWALSKI
